

Rechtbank Midden-Nederland locatie Lelystad

Kort geding 24 mei 2022

Aantekeningen ter zitting zijdens Clintel

Mevrouw de president,

Waarom zijn wij bijeen vandaag?

Uiteraard gaat het om het verkrijgen van rectificatie van een aantal onjuiste uitspraken gedaan in het programma Pointer over RESinbeeld, de Stichting Clintel en Marcel Crok. Maar het gaat in wezen om de vrijheid van meningsuiting. Dit is een grondrecht dat niet alleen verticale maar ook horizontale werking heeft. En het gaat om laster. Het opzettelijk doen van onware beweringen om de ander te schaden in zijn eer en goede naam.

Pointer stelt dat het behoort tot de top van de Nederlandse onderzoeksjournalistiek en oneerlijke zaken aan het licht brengt. Clintel heeft daar een mooi voorbeeld van gekregen.

Pointer zegt het werk van RESinbeeld te hebben gecontroleerd en te hebben vastgesteld dat RESinbeeld *consequent* windmolens te groot afbeeldt. Dat zou doen vermoeden dat Pointer hier ook structureel onderzoek naar heeft gedaan en hier bewijs voor heeft. Dit blijkt echter helemaal niet het geval te zijn. Van de ruim 400 beelden heeft Pointer er voorafgaand aan de uitzending slechts vier bekeken, althans van commentaar voorzien.

Pointer onderbouwt haar stellingen ten aanzien van die vier beelden vervolgens door windmolens doodleuk op een andere plaats neer te zetten dan RESinbeeld heeft gedaan en die molens bovendien vanuit een ander perspectief in beeld te brengen. Dat is uiteraard geen factcheck maar simpelweg een ander beeld tonen aan de kijker.

Dat andere beeld bewijst op geen enkele manier dat RESinbeeld een onjuiste voorstelling van zaken zou geven. RESinbeeld en het door Pointer ingehuurde bedrijf Windplanner doen namelijk precies hetzelfde. Zij plaatsen beelden van geplande windmolens in foto's van het gepubliceerde plangebied van de Regionale Energie Strategie.

Nu komen Pointer en Windplanner ter elfder ure met aanvullend 'onderzoek'. Van 17 afbeeldingen zouden er 14 niet kloppen. In productie 27 zitten de foto's en een film waarom het zou gaan. Maar Windplanner komt wederom met geen enkele beschrijving van welke foto's dan niet zouden kloppen en ook niet wat er dan mis zou zijn met die foto's. Zonder een inhoudelijke onderbouwing is de verklaring van Windplanner volkomen betekenisloos. Dit klemmt te meer omdat Windplanner economisch afhankelijk is van de windmolenbranche zodat haar verklaringen juist extra kritisch zouden moeten worden bekeken. Dat is op basis van de verstrekte gegevens niet mogelijk.

De reden dat overheden en de windmolenbranche niet blij zijn met een site als RES in Beeld is het simpele feit dat er überhaupt visualisaties *verschijnen* en openbaar beschikbaar komen. Bewoners worden daardoor opmerkzaam gemaakt dat er mogelijke plannen zijn voor windmolens in hun leefomgeving. Overheden en de bedrijven willen dat meestal zo lang mogelijk geheim houden waardoor burgers overvallen worden tegen de tijd dat de plannen heel concreet zijn.

De grote misdraging van RESinbeeld is dan ook niet het feit dat zij desinformatie verschaft maar *informatie*.

Kortom: de bewering van Pointer als zou RESinbeeld “consequent” windmolens te groot zou afbeelden is onwaar. Erger nog, Pointer heeft het helemaal niet onderzocht en ook achter de verklaring van Windplanner kan Pointer zich dus niet verschuilen. Geen factchecks dus maar loze beweringen. Maar dát krijgt de kijker niet te horen.

Wat de kijker wél te horen krijgt is dat RESinbeeld zou ‘liegen en bedriegen’. Pointer is natuurlijk slim genoeg om dit niet zélf te zeggen maar laat een boer aan het woord. Wat Pointer echter nalaat aan de kijker te vertellen is dat deze boer helemaal geen windmolen heeft gepland in het kader van de Regionale Energie Strategie en dat RESinbeeld ook nooit beelden van windmolens op het land van die boer heeft geplaatst.

De hele zaak is er met de haren bijgesleept en heeft niets met RESinbeeld te maken. Ook dát krijgt de kijker echter niet te horen. Een arme boer die een klein windmolentje wil plaatsen op zijn land wordt in de wielen gereden door een lobbyclub die geld ontvangt van de olie industrie. Dát is het beeld dat bij de kijker achter moet blijven. En het is een volstrekt v_áls beeld.

Helemaal gortig wordt het als wordt gesuggereerd dat de politieke carrière van een wethouder zou zijn beëindigd door bedreigingen vanuit de windmolenhoek. Als ‘bewijs’ worden drie tweets geciteerd die bij nader onderzoek op Internet verband blijken te houden met kerkbezoek tijdens de coronacrisis en met het sinterklaasjournaal. De *top* van de Nederlandse onderzoeksjournalistiek in de bocht.

Pointer herhaalt daarnaast keer op keer dat Clintel gefinancierd zou worden door de olie-industrie, geld ontving van de olie industrie, een door de olie-industrie financierde lobbyclub is en als meest lage en hatelijke belediging: “*klimaattwijfel zaaien met behulp van oliegeld en een populistisch rechts netwerk*”. Het moet en het zal de schedel van de kijker in. Het probleem is alleen. Het is niet wáár.

Clintel hééft nooit een cent ontvangen van oliebedrijven. Géén cent. Pointer probeert dit nu rond te praten door te stellen dat één van de oprichters van Clintel via een andere stichting wél geld kreeg van de olie industrie. Dat is volstrekt irrelevant en overigens ook onjuist. Het geld ging naar TNO. Daar zal Marcel Crok zo iets over zeggen als hij de verklaring van Prof. Berkhout voorleest.

Als laatste redmiddel komt Pointer nu met een: ‘old boys network’ dat aan de basis van Clintel zou hebben gestaan en dat kon worden opgebouwd met geld van de olie industrie. Ook die bewering raakt kant nog wal en, het wordt eentonig, is ook niet onderzocht.

Pointer verdedigt zich nu door te stellen dat Clintel al eerder heeft ontkend gelden te ontvangen van de olie industrie en toen gebruik heeft gemaakt van haar recht op wederhoor. Pointer verdraait de feiten hier echter op een grove wijze.

Follow the Money heeft in een aanvulling op hun artikel van destijds (productie 29 Pointer, pagina 16) duidelijk gesteld dat Clintel géén geld had ontvangen. Dit in reactie op de directe ontkenning van Clintel destijds.

“Noch de titel, noch het artikel zelf stelt dat er direct geld van de fossiele industrie naar de bankrekening van Clintel stroomt, of dat heeft gedaan.”

Zonder aanvullend onderzoek, zonder bewijzen en zonder wederhoor wordt hier door Pointer dus een *nieuwe* bewering gedaan. Niet één keer, maar keer op keer.

Juist door de onderbouwde ontkenning van Clintel op dit punt en het feit dat het onderzoek van Follow the Money uiteindelijk helemaal geen betalingen aantoonde en Follow the Money uiteindelijk ook helemaal niet *stelde* dat deze hadden plaatsgevonden had het op de weg van Pointer gelegen om zelfstandig onderzoek te doen voordat zij deze beweringen deed. Uit de opmerkingen van Pointer op dit punt blijkt duidelijk dat dit onderzoek niet heeft plaatsgevonden. Het “bleek immers uit eerder onderzoek”. Nee dus. Dat maakt de beweringen dat Clintel geld ontving van de olie industrie tot lichtvaardige verdachtmakingen.

Het verweer dat geen spoedeisend belang aanwezig zou zijn omdat de beweringen al eerder zijn geuit is dus onjuist. En uiteraard geeft het keer op keer herhalen van een flagrante onwaarheid op nationale televisie en op internet wel degelijk ook een spoedeisend belang.

Meneer de president, het gaat maar door. Clintel zou een ‘internationale desinformatiecampagne’ voeren, Marcel Crok zou een ‘klimaatontkenner’ zijn, het doel van Clintel zou zijn ‘om het klimaatbeleid te frustreren’, Clintel zou stiekem politieke partijen financieren. En zo meer en zo verder.

Voor al deze verdachtmakingen bestaat geen enkel bewijs en Pointer deed ook helemaal niet de moeite om dit bewijs te vinden. Van onderzoeksjournalistiek is hier dan ook helemaal geen sprake. Clintel wordt door Pointer publiekelijk aan de schandpaal genageld. Niet meer en niet minder. En de vraag is waarom.

Marcel Crok is al sinds 2005 actief als journalist gespecialiseerd in klimaatverandering en klimaatbeleid. Hij schreef daarover een boek: “de staat van het klimaat” en werd door de het Ministerie van Milieu en Infrastructuur tot tweemaal toe ingehuurd vanwege zijn expertise op dit terrein. De eerste keer om samen met het KNMI een dialoog op poten te zetten tussen wetenschappers over de oorzaken van klimaatopwarming en de andere keer als expert reviewer van het vijfde rapport van het International Panel on Climate Change, het IPCC. Crok is de enige die dit ooit in opdracht van de overheid heeft gedaan.

In 2019 heeft Crok samen met Guus Berkhout, oud hoogleraar geofysica in Delft, de stichting Clintel opgericht met als doel om een gebalanceerd wetenschappelijk debat op het gebied van klimaat te stimuleren en om door middel van informatieverstrekking en dialoog aan een rationeel klimaatbeleid bij te dragen. Onderdeel van dit initiatief was de world climate declaration waaraan wereldwijd inmiddels een kleine 1100 wetenschappers, waaronder vele klimaatwetenschappers en een nobel-laureaat, hun naam hebben verbonden.

Het belangrijkste argument van Clintel en van de ondertekenaars van de world climate declaration is dat er weliswaar sprake is van antropogene opwarming van de atmosfeer door Co-2 uitstoot maar dat de gevolgen hiervan minder ernstig zijn dan door het IPCC en de mainstream media wordt voorgesteld.

Uiteraard hoeft niemand het daarmee eens te zijn. Maatschappij en wetenschap gedijen bij discussie en dialoog. Van wrijving komt glans.

Maar wat juist daarom *niet* ter discussie mag staan in onze democratische samenleving is de mogelijkheid om een gezonde wetenschappelijke en maatschappelijke discussie te *kúnnen* voeren en daarin hartgrondig met elkaar van mening te verschillen.

Of om Voltaire te citeren:

“ik ben het niet eens met wat u zegt maar ik zal tot het einde strijden opdat u het kunt zeggen.”

Dát is het belang wat hier in het spel is en dát is de aanleiding van dit kort geding. *Clintel mág het niet zeggen.*

Want voor wie de uitzending van Pointer ziet en de website leest mag er geen twijfel over blijven: ‘Clintel is een foute club’ die is opgericht door een ‘klimaatontkenner’ ‘met geld van de olie-industrie’. ‘Het eigenlijke doel van Clintel is om het klimaatbeleid te frustreren en de olie industrie een hand boven het hoofd te houden zodat deze kan doorgaan om de wereld kapot te maken’. En Clintel voert een ‘internationale desinformatiecampagne’ en ‘manipuleert’ beelden van windmolens om dat doel te bereiken.

Met onderzoeksjournalistiek heeft dit alles niets meer te maken. Pointer is op een heilige missie en neemt geen gevangenen. Het doel van die missie is om Clintel en klimaatontkenner Crok uit te sluiten van het klimaatdebat en hen maatschappelijk monddood te maken.

De afgelopen jaren zijn zowel Crok als Clintel werkelijk *bedolven* onder verdachtmakingen, beledigingen en onwaarheden. Zowel vanuit de publieke omroep als uit andere hoek. In alle denkbare media. Ze zijn werkelijk *overgoten* met modder. De vele verdachtmakingen in de uitzending van Pointer, op niets gebaseerd en slim gemonteerd om de kijker te overtuigen van de duivelse intenties van Clintel waren voor Clintel de druppel die de emmer deed overlopen.

In het huidige maatschappelijke klimaat is de enkeling die het nog waagt om de officiële lijn van het IPCC en de klimaatbeweging ook maar enigszins in twijfel te trekken al bij voorbaat fout. Als een ketter die het bestaan van god ontkent. Die ketter verdient alleen nog maar de brandstapel. Of in hedendaagse vorm: een openbare executie op nationale televisie.

Het doelbewust scheppen van een vals beeld zoals dat hier door Pointer is gedaan is strijdig met alles waarvoor de publieke omroep in onze democratische rechtsstaat hoort te staan. Onafhankelijk, behept met een afgewogen oordeel, eerlijk, objectief, zorgvuldig, met oog voor de verschillende standpunten en met hoor en wederhoor.

Mevrouw de president, ik kom tot een afsluiting. Het recht van vrije meningsuiting is een één van de pijlers van onze samenleving en ik vraag u vandaag dan ook om recht te spreken. Niet ondanks maar juist vanwege dát grondrecht. Dát is wat hier op het spel staat.

Clintel vraagt u dan ook niet om de uitzending of de gewraakte teksten van het Internet weg te doen halen. Integendeel.

Het enige wat Clintel vraagt is om de uitingen van een objectief vastgesteld *feitelijk* commentaar te doen voorzien zodat de burger, uitgerust met die feiten, zelfstandig tot een afgewogen oordeel kan komen. Zo hoort dat in een democratie.

Dat is alles. Dank u wel.

Ernst Boucher, Advocaat
